Raadsvoorstel

Gemeente Groningen

Onderwerp	**Nacalculatie renovatie tribune Esserberg**		
Registratienr.	6616786	Steller/telnr.	Ellen Brakel/ 63 06 Bijlagen 1

Classificatie	• Openbaar ○ Geheim ☐ Vertrouwelijk	
Portefeuillehouder	de Rook	Raadscommissie
Langetermijn agenda (LTA) Raad	LTA ja: ☒ Maand 10 Jaar 2017 LTA nee: ☐ Niet op LTA	

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

I. de nacalculatie van het project renovatie Esserberg vast te stellen;
II. de totale kosten van de renovatie Esserberg te bepalen op € 606.000,--;
III. een aanvullend krediet van € 84.000,-- beschikbaar te stellen;
IV. de kapitaallasten hiervan deels, ad € 3.000,--, te dekken uit de reguliere begroting van Sport050 (VIP/MOP);
V. de kapitaallasten deels, ad € 3.000,-, uit het Stedelijk investeringsfonds te dekken;
VI. de gemeentebegroting 2017 op programmaniveau overeenkomstig te wijzigen.

Samenvatting

De raad heeft op 17 december 2014 voor dit project een krediet beschikbaar gesteld van € 467.000,--. In dit renovatieplan waren opgenomen de realisatie van 4 extra kleedkamers, de renovatie van de zittribune en van een aantal landschapselementen alsmede het uitvoeren van een aantal duurzaamheidsmaatregelen om het energieverbruik te reduceren. Het project is in samenwerking met de voetbalclub Be Quick en het Noorderpoortcollege uitgevoerd. In het kader van een werkleertraject is een aantal renovatiewerkzaamheden uitgevoerd door leerlingen van het Noorderpoort onder begeleiding van docenten. Be Quick heeft hiervoor extra middelen gegenereerd door middel van verschillende subsidies. Be Quick investeerde in menskracht, begeleiding werkleerproject en heeft samen met de gemeente zorg gedragen voor de verantwoording van de subsidies. Tijdens de renovatie is er een tegenvaller geweest omdat er veel meer asbest is geconstateerd dan was verwacht. Dit is gesaneerd en hiervoor heeft de raad in 2015 een aanvullend krediet beschikbaar gesteld. In de jaarrekening 2016 is gemeld dat dit aanvullende krediet onvoldoende was en toen is ook aangegeven dat bij de nacalculatie een extra aanvullend krediet zou worden aangevraagd hiervoor.

B&W-besluit d.d.: 17 oktober 2017

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

-

Op 17 december 2014 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld van € 467.000,-- voor de renovatie tribune sportpark Esserberg. In dit renovatieplan waren opgenomen de relisatie van 4 extra kleedkamers, de renovatie van de zittribune en van een aantal landschapselementen alsmede het uitvoeren van een aantal duurzaamheidsmaatregelen om het energieverbruik te reduceren. Het project is in samenwerking met de voetbalclub Be Quick en het Noorderpoortcollege uitgevoerd. In het kader van een werkleertraject is een aantal renovatiewerkzaamheden uitgevoerd door leerlingen van het Noorderpoort onder begeleiding van docenten. Be Quick heeft hiervoor extra middelen gegenereerd door middel van verschillende subsidies. Be Quick investeerde in menskracht, begeleiding werkleerproject en heeft samen met de gemeente zorg gedragen voor de verantwoording van de subsidies. Projecten boven de € 450.000,-- dienen te worden nagecalculeerd. Hierbij bieden wij u de nacalculatie aan.

Kader

Raadsbesluit 29-09-2010 Nr. 6p Sport op Orde: Ophalen krediet investeringsplanning 2010 (nr. OS 09.2117815)
Raadsbesluit 17-12-2014 Aanvraag aanvullend krediet renovatieplan sportpark Esserberg (nr. 4723189)
Raadsbesluit 30-09-2015 6a. Ophalen aanvullend krediet renovatie tribune Esserberg (nr 5074945)

Argumenten en afwegingen

-

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Dit project heeft in de voorbereiding geleid tot een goed gedragen restauratieplan opgesteld door Be Quick met de naam: Project restauratie tribune stadion Esserberg. Dit voorbeeld van co-creatie is uitzonderlijk. Het betreft hier naast een inzet van een voetbalclub in zelfwerkzaamheden ook een inzet door de club om verschillende financieringsbronnen aan te boren. Voor een deel komen deze subsidies uit de gemeentelijke programma's Investeringsregeling Sport en Werk in Zicht. Be Quick heeft hiermee ook haar maatschappelijke verantwoordelijkheid gepakt. De subsidiegevers hebben tussentijds om (financiële) verantwoordingsrapportages gevraagd. Er is regie gevoerd op de uitvoering van de planning. Deze verantwoordingsmomenten maakten onderdeel uit van die planning en zijn op tijd uitgevoerd.

Financiële consequenties

Het meest recente raadsbesluit (30-09-2015 6a) ging uit van een krediet van € 522.000,-- met een inkomstenpost van € 55.000,-- (asbest 1e tranche).

Financiële begrotingswijziging	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
5.1 Sportieve infrastructuur:			
Renovatie tribune Esserberg	522	55	-467

Datum	Krediet	Oorspronkelijke dekking
29-9-2010	211	Kapitaallasten (binnen reguliere begroting)
17-12-2014	153	Subsidies en bijdragen derden
	55	Kapitaallasten (lagere energielasten) duurzaamheid Gresco
	48	Kapitaallasten (planmatig onderhoud) – beklemde reserve ingesteld
30-9-2015	55	ISV bodem
TOTAAL	**522**	

Afgehandeld en naar archief Paraaf Datum

Het definitieve beeld bij deze nacalculatie ziet er als volgt uit:

Dekking	Was	Wordt	Verschil
Kapitaallasten (binnen reguliere begroting)	211	211	0
Subsidies en bijdragen derden	153	140	-13
Kapitaallasten (lagere energielasten) duurzaamheid Gresco	55	0	-55
Kapitaallasten (planmatig onderhoud) – beklemde reserve ingesteld	48	48	0
ISV bodem	55	55	0
ISV bodem aanvullend	0	110	110
Extra VIP uit Begroting Sport050	0	42	42
TOTAAL	**522**	**606**	**84**

Per saldo is dus een aanvullend krediet van € 84.000,-- nodig.

Toelichting:

Tekort subsidies

Bedoeling was om de subsidie in te zetten voor de werkzaamheden ("stenen"). Echter een deel van de subsidie (€ 13.000,--) was specifiek bedoeld voor leerlingenbegeleiding en is naar het Noorderpoort overgemaakt. Door het missen van deze inkomsten moet het krediet dus met € 13.000,-- naar beneden worden bijgesteld.

Duurzaamheid Gresco

In het project waren ook duurzaamheidsmaatregelen opgenomen ad € 55.000,--. Echter na de start van dit project is de Gresco gaan werken met kredieten voor duurzaamheidsmaatregelen waarin ook die van Esserberg zijn opgenomen. Daarom is dat krediet hier niet meer nodig.

Extra asbestmaatregelen

Er is na de eerste constatering van asbest (€ 55.000,-- krediet via Raadsbesluit 30-09-2015 6a opgehaald) gebleken dat er meer asbest aanwezig was dan in eerste instantie verwacht. In de jaarrekening 2016 is gemeld dat dit aanvullende krediet onvoldoende was en toen is ook aangegeven dat bij de nacalculatie een aanvullend krediet (€ 110.000,--) zou worden aangevraagd hiervoor. Totaal is er vanuit het Stedelijk investeringsfonds (SIF) € 165.000,-- beschikbaar voor de asbestmaatregelen. Bovendien is gebleken dat middelen uit het Stedelijk investeringsfonds (SIF) nu gemeentelijke middelen zijn. Dit heeft een financieel technische consequentie namelijk storting in een beklemde reserve. De kapitaallasten van dit deel kunnen dan uit die beklemde reserve worden gedekt.

Extra VIP uit Begroting Sport050

Ook is er een geringe overschrijding op de uitvoering van het project van € 42.000,-- bestaande uit de meerkosten vertraging (€ 10.000,--), extra kosten bankjes, VCA diploma's en meerwerk constructie (€ 19.000,--). Door het missen van een deel van de subsidie (€ 13.000,--) is ook de aanneemsom (deelbudget moet van € 412.000,-- worden bijgesteld naar € 399.000,--) overschreden.

Extra krediet:

Uiteindelijk zijn de totale projectkosten dus op € 606.000,-- uitgekomen met aan de inkomstenkant subsidies ter hoogte van € 140.000,-- in plaats van de € 55.000,-- in het laatste raadsvoorstel.
Daarom vragen we uw raad een aanvullend krediet tot hoogte van de totale uitgaven en inkomsten:

	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
Meest recente besluit (2015)	522	55	-467
Definitieve lasten en baten	606	140	-466
Verschil	84	85	1

De structurele kapitaallasten die hier per saldo uit voortvloeien ad € 6.000,-- kunnen worden gedekt uit de reguliere VIP/MOP van Sport 050 de extra dotatie vanuit de SIF reserve.

Begrotingswijziging voor investeringskrediet **Nacalculatie renovatieproject tribune Esserberg**			
Betrokken directie(s)	Sport050		*x € 1.000,-*
Soort wijziging	uittrekken investeringskredieten		
Tijdsplanning krediet	2017		
Financiële begrotingswijziging	**Uitgaven**	**Inkomsten**	**Saldo**
5.1 Sportieve infrastructuur:			
Aanvullend krediet renovatie tribune Esserberg	84	85	1

Uw raad wordt dus gevraagd het krediet te verhogen naar € 606.000,-- waarvan de bijdrage derden naar € 140.000,-- moet worden verhoogd. Die subsidies waren in het meest recente raadsbesluit al wel opgenomen als dekking en leiden hier dus niet tot lagere kapitaallasten.
Tevens wordt voorgesteld om in de exploitatie de storting in de beklemde reserve met € 165.000,-- te verhogen ten laste van een onttrekking uit de SIF reserve. Deze laatste wijziging ziet als volgt uit en wordt bij het 2e voorstel gebundelde begrotingswijzigingen 2017 via de Raad voorgelegd en hoeft dus hier niet in de besluitvorming worden meegenomen.

Financiële begrotingswijziging *Bedragen x 1.000 euro*

Deelprogramma	Programma	Directie	I/S	Lasten Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
05.1 Sportieve infrastructuur	05. Sport en bewegen	Sport050	I		0	165		-165
08.7 Overig wonen	08. Wonen	SO Ontwikkeling en Uitv.	I		0		165	165

Overige consequenties

Geen.

Vervolg

Project is afgerond. De kleedkamers en de tribune zijn reeds in gebruik genomen.

Lange Termijn Agenda

Oktober 2017.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

BIJLAGE

NACALCULATIE

RENOVATIEPROJECT TRIBUNE ESSERBERG

INHOUDSOPGAVE

1. Projectbeschrijving 2
2. Kredietbesluiten 2
3. Tijdsplanning 3
4. Aanbestedingsprocedure. 3
5. Moment van gereed komen, ingebruikneming. 3
6. Totale definitieve kosten 3
7. Verschillenanalyse 4
8. Afwikkeling meer-/minderwerk e.d. 5
9. Handelwijze t.a.v. onder-/overschrijdingen, e.d. 5
10. Fiscale aspecten 6

1. *Projectbeschrijving*
   - Renovatie (hoofd-)tribune stadion Esserberg

   Op 17 december 2014 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld voor de renovatie van de tribune sportpark Esserberg. In dit renovatieplan waren opgenomen de relisatie van 4 extra kleedkamers, de renovatie van de zittribune en de renovatie van een aantal landschapselementen alsmede het uitvoeren van een aantal duurzaamheidsmaatregelen om het energieverbruik te reduceren. Het project is in samenwerking met de voetbalclub Be Quick en het Noorderpoortcollege uitgevoerd. In het kader van een werkleertraject is een aantal renovatiewerkzaamheden uitgevoerd door leerlingen van het Noorderpoort onder begeleiding van docenten. Be Quick heeft hiervoor extra middelen gegenereerd door middel van verschillende subsidies. Be Quick investeerde in menskracht, begeleiding werkleerproject en heeft samen met de gemeente zorg gedragen voor de verantwoording van de subsidies. Projecten boven de € 450.000 dienen te worden nagecalculeerd. Hierbij bieden wij u de nacalculatie aan.

   Het renovatieproject is een mooi voorbeeld van co-creatie waarbij de voetbalclub Be Quick zich samen met het Noorderpoortcollege heeft ingezet voor haar maatschappelijke functie. Totaal zijn 12 leerlingen ingeschreven voor het project. Om verschillende redenen zijn drie leerlingen niet begonnen of hebben het traject niet afgemaakt. Negen leerlingen die hebben deelgenomen aan het werkleertraject hebben dit positief afgerond en is daarmee succesvol geweest. Het project is gereed en de kleedkamers en de tribune zijn in gebruik genomen.

   Het project heeft onderweg enkele hobbels gekend. Zo is er op twee delen asbest geconstateerd wat gesaneerd moest worden. Hiervoor is tussentijds aanvullende dekking gevonden.

2. *Kredietbesluiten van de raad met eventuele dekkingsvoorstellen:*
   - Raadsbesluit 29-09-2010 Nr. 6p Sport op Orde: Ophalen krediet investeringsplanning 2010 (nr. OS 09.2117815).
   - Raadsbesluit 17-12-2014 Aanvraag aanvullend krediet renovatieplan sportpark Esserberg (nr. 4723189)
   - Raadsbesluit 30-09-2015 6a. Ophalen aanvullend krediet renovatie tribune Esserberg (nr 5074945)
   - Raadsvoorstel nacalculatie renovatieproject tribune Esserberg, dekking van de extra kosten voor asbest, dekkingsvoorstel uit het Stedelijk investeringsfonds (SIF) middelen gemeente Groningen 2017.

3. *Tijdsplanning krediet:*

- Gestart in november 2014 met de aanbesteding.
- Start bouw in 2015
- Realisatie in 2016
- Financiële afwikkeling in 2017

4. *Aanbestedingsprocedure*

Meervoudig onderhand aanbesteed met 3 aannemers

5. *Moment van gereedkomen, ingebruikneming en oplevering*

- Raadsbrief juni 3-6-2015 kenmerk 5058415 Voortgang renovatie tribune Esserberg
- Gereed bouwkundig augustus 2016
- Gereed technisch september 2016
- Opgeleverd in oktober 2016 proces-verbaal van oplevering getekend en direct daarna in gebruik genomen

6. *Totale definitieve kosten van het project*

Uiteindelijke kosten € 606.000 (afgerond), zie overzicht.

Renovatie project	**Budget raming**	**aanneemsom**	**aannemer**	**opmerking**
Realisatie 4 kleedkamers en renovatie tribune	412.000	351.500 kleedkamers plus tribune 60.500 advies en projectkosten	Nijhuis	Fijen installatie, HDP architect Leges gemeente Haren
Duurzaamheidsmaatregelen Gresco	55.000	-	-	*Kosten duurzaamheid € 55.000 door Gresco betaald
Onvoorzien Asbest fase 1	Aanvullend krediet 55.000	55.000	Steenhuis	Was niet geraamd, dekking SIF -bodem Raadsbesluit 30-09-2015 6a. Ophalen aanvullend krediet renovatie tribune Esserberg nr. 5074945.
Onvoorzien Asbest en beton talud, Afdekken maaiveld.	0	110.000	Steenhuis / Nijhuis	Niet geraamd dekking SIF bodem 2017 via deze nacalculatie.
Meerkosten vertraging project	0	10.000		Dekking uit de VIP-MOP 2017 Sport050.
Kosten onvoorzien	0	19.000		Extra kosten o.a. bankjes, VCA diploma leerlingen, meerwerk constructie. dekking uit de VIP-MOP 2017 Sport050
Totaal afgerond	522.000	606.000		

*De oorspronkelijke begroting van het project was € 467.000 (inclusief 55.000 duurzaamheid).

In het oorspronkelijke plan is de volgende dekking aangegeven:

- Krediet Sport op Orde	€ 211.000,-
- Subsidies door Be Quick aangevraagd	€ 130.000,-**
- Duurzaamheidsmaatregelen	€ 55.000,-
- Gepland groot onderhoud MOP	€ 48.000,- **
- Subsidie investeringsregeling gem. Gron.	€ 10.000,- **
- Subsidie kernteam voortijdig schoolverlaten Gemeente Groningen	€ 13.000,-
Totaal	€ 467.000,-

**Voor het binnenhalen van de subsidies is een overeenkomst getekend door partijen. Hierdoor zijn de financiële risico's tot een minimum beperkt. Be Quick is verantwoordelijk voor het afleggen van rekening en verantwoording over de subsidie. Zij is daarvoor afhankelijk van de (financiële) administratie omdat de gemeente opdrachtgever is. Om die reden is het hoofd sportaccommodaties direct betrokken bij het maken van de rekening en verantwoording door Be Quick. Materieel komt daarmee de verantwoordelijkheid voor een goede rekening en verantwoording van de subsidies te liggen bij de Gemeente Groningen. (zie verder onder 7)

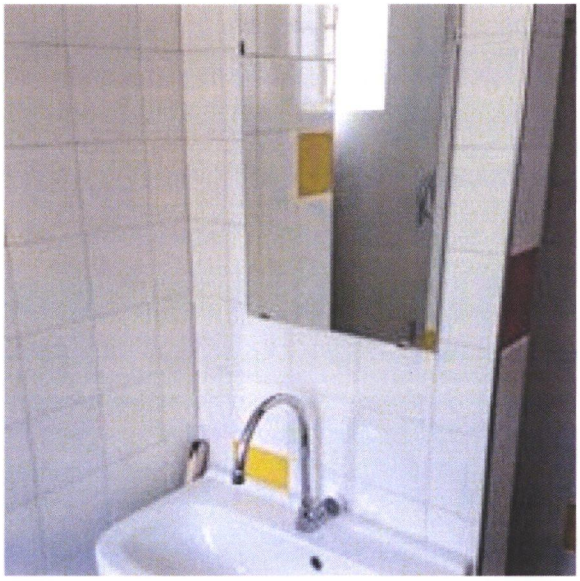

7. *Verschillenanalyse op onderdelen: afwijkingen tussen realisatie en begroting*

KOSTEN

- Het project is voortvarend van start gegaan nadat de raad het Masterplan van Be Quick had
  goedgekeurd en hiervoor een krediet beschikbaar had gesteld van € 467.000.
- Bij het breken is asbest vrijgekomen. De gemeente Groningen heeft een budget Stedelijk investeringsfonds (voorheen Intensiveringmiddelen stedelijke vernieuwing ISV). Voor de dekking van de kosten voor het verwijderen van asbest ad € 55.000 is een beroep gedaan op deze middelen. Hiervoor heeft uw raad een aanvullend krediet beschikbaar gesteld.
- We wisten dat er in het talud beton en asbest zat. Aangezien er met het talud niets hoefde te gebeuren is dit afgedekt met platen. Echter bij de renovatie van het dak van de tribune bleek dat er toch ondersteunende stalen balken aangebracht moesten worden die in de

constructie tot het einde van het talud doorliepen. Hierdoor was de sanering van de asbest ook hier onvermijdbaar. Er is opnieuw overleg geweest om deze kosten ad € 110.000 opnieuw te dekken uit de SIF-middelen. Afgesproken is dit bij de nacalculatie voor te stellen middels een begrotingswijziging.

- Door de vertraging van het project meerwerk (afgerond) € 10.000.
- Kosten onvoorzien. Bij aanvang van het project zijn vele wensen gestreept. Hierdoor is ook de post onvoorzien tot een minimum beperkt. Toch zijn er onvoorziene meerkosten van (afgerond) € 19.000,- gemaakt door onder andere bankjes die duurder waren, VCA diploma's voor de deelnemende leerlingen en meerkosten voor de constructie van de tribune.

BATEN

Be Quick heeft meerdere subsidiebronnen gerealiseerd een deel van het aanvullende krediet voor het Masterplan te dekken.

Financiering	Begroot	Realisatie	Opmerking
Subsidieregeling van de Provincie (afd Cultuur en Welzijn). Regeling voor cultureel historisch erfgoed	10.000	10.000	
Subsidie van de NAM/Werkpro. Fonds werkgelegenheidsmiddelen	20.000	20.000	
Subsidies van de Provincie, versnellingsagenda 2.0 en gemeente Groningen SoZaWe, Werk in Zicht inclusief aanvullende garantstelling van 25K	100.000	100.000	
Investeringsregeling sportaccommodaties	10.000	10.000	
Kernteam voortijdig schoolverlaten	13.000	0	Deze middelen zijn wel toegekend maar naar het Noorderpoort gegaan voor de begeleiding van het werkleertraject. Dit bleek de voorwaarde voor deze regeling. Aanvankelijk zijn deze inkomsten ter dekking voor de renovatie begroot.
Totaal	153.000	140.000	

Hiermee hebben we een overschrijding op het project van € 13.000 in de financiering en € 29.000 op de uitgaven van het project. Totaal € 42.000 (afgerond).

8. *Afwikkeling meer- en minderwerk, besteding van de post onvoorzien en van eventuele stelposten*

Er is bij aanvang van het project een begroting opgemaakt. Door de projectleider is steeds gekeken hoe een en ander soberder uitgevoerd kon worden om kosten te besparen. Hierdoor is de post onvoorzien geheel geschrapt. Door de vertraging van het project, door onder andere de asbestsanering heeft de aannemer een post meerwerk gedeclareerd van (afgerond) 10.000 euro.

9. *Handelwijze ten aanzien van onder- en overschrijdingen van kredieten, verschuivingen binnen het totale krediet*

Zie ook antwoorden bij vraag 2, 6 en 7.

- Bij het constateren van asbest 1ste fase een aanvullend krediet ad € 55.000 gehaald, dekking

Stedelijk Investeringsfonds (SIF voorheen ISV).

- De overschrijding 2e fase asbest is bij de jaarrekening 2016 gemeld. Er wordt via dit raadsvoorstel voorgesteld het krediet en de dekking uit de SIF gelden vast te stellen.
- De meerkosten van het project ad € 42.000 euro te dekken uit de VIP-MOP Sport050.

10. Eventuele fiscale aspecten (BTW-verrekening).

Op dit project is het sportbesluit van toepassing en daardoor is een deel van de btw verrekend